

KOHTLA-JÄRVE LASTEAED BURATINO

ÕPPEKAVA

SISUKORD

- Lasteaia missioon, visioon
- 1 Õppekava sisu ja korraldus
- 2 Lasteasutus liik ja eripära
- 3 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid
- 4 Lasteaia õppekava põhisuunad ja eesmärgid
- 5 Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted
- 6 Õppekäsitus lasteaias
- 7 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus
 - 7.1 Õppeaasta
 - 7.2 Õppe- ja kasvatustegevuse alused
 - 7.3 Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine, analüüs, hinnang
 - 7.4 Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine, analüüs, hinnang
- 8 Erivajadusega lapse arengu toetamise põhimõtted, korraldus
 - 8.1 Andekas laps
 - 8.2 Individuaalne arenduskava
- 9 Koostöö põhimõtted lastevanematega, korraldus
- 10 Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, korraldus
- 11 Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti. Üldoskused
 - 11.1 Mänguoskused
 - 11.2 Tunnetus- ja õpioskused
 - 11.3 Sotsiaalsed oskused
 - 11.4 Enesekohased oskused
- 12 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti
 - 12.1 Valdkond Mina ja keskkond
 - 12.2 Valdkond Keel ja kõne
 - 12.3 Valdkond Matemaatika
 - 12.4 Valdkond Kunst
 - 12.5 Valdkond Muusika
 - 12.6 Valdkond Liikumine
 - 12.7 Valdkond Eesti keel kui teine keel
 - 12.8 Õppesuunad
- 13 Sisehindamise põhimõtted
- 14 Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

- 15 Tilgakeste rühma (sõimerühm) õppe- ja kasvatustegevuse kava, eesmärgid, sisu, lapse arengu eeldatavad tulemused õppe- ja kasvatustegevuse kava läbimisel
- 16 Tähekeste rühma (liitrühm) õppe- ja kasvatustegevuse kava, eesmärgid, sisu, lapse arengu eeldatavad tulemused õppe- ja kasvatustegevuse kava läbimisel
- 17 Pilvekeste rühma (lasteaiarühm) õppe- ja kasvatustegevuse kava, eesmärgid, sisu, lapse arengu eeldatavad tulemused õppe- ja kasvatustegevuse kava läbimisel
- 18 Päiksekeste rühma (lasteaiarühm) õppe- ja kasvatustegevuse kava, eesmärgid, sisu, lapse arengu eeldatavad tulemused õppe- ja kasvatustegevuse kava läbimisel

1. SISU JA KORRALDUS

Lasteaed Buratino õppekava on õppe- ja kasvatustegevuse korralduse alusdokument. Õppekava on koostatud Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava alusel. Lasteaed Buratino õppekava koostamisest ja arendamisest võtavad osa lasteaia pedagoogid kaasates lapsevanemaid.

Lasteaed Buratino õppekavas esitatakse:

- lasteasutuse liik ja eripära
- õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted, õpikäsitus.
- lasteaiarühmade õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine, ajaline korraldus
- erivajadustega laste toetamise põhimõtted
- lastevanematega koostöö põhimõtted, korraldus
- lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, korraldus
- lapse eeldatavad üldoskused õppekava läbimisel
- õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu
- õppekava uuendamise ja täiendamise kord
- lasteaiarühmade õppe- ja kasvatustegevuse kavad, eesmärgid, sisu, eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti.

2. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA.

2.1 Lasteasutuse liik: lasteaed

2.2 Lasteaed Buratino kuulub Kohtla- Järve linnavalitsuse valitsusalasse.

Lasteaed asub aadressil:

Järveküla tee 56a, Kohtla- Järve linn 30321

registri nr 75002927

tel: 3344201

e- post: laburatino@kjl.v.ee

veebileht: www.laburatino.eu

2.4 Lasteaed võtab vastu lapsi vanuses 1,5 aastast kuni 7 aastani

2.5 Lasteaia õppekeel on eesti keel.

2.6 Lasteaias töötab neli rühma:

1) sõimerühm

2) lasteaiarühmad

2.7 Lasteaed tegutseb Haridus- ja Teadusministri poolt väljaantud koolitusloa alusel.

2.8 Andmed lasteaia ja tema tegevusnäitajate kohta kantakse Eesti Hariduse Infosüsteemi.

2.9 Meie lasteaia lastel on võimalus:

- üks kord nädalas osaleda rahvatantsuringis ja õppida eesti rahvatantse

- osaleda näitemängudes, luulehommikutel jms üritustel

- osaleda laulu- ja tantsukonkursitel, õppida rütmipillimängu

- saada logopeedilist abi ja ravi (kõneravi, korrektuur)

- kakskeelsetest peredest ja eesti keelest erineva kodukeelega lapsed saavad õppida eesti keelt lõimitud tegevuste kaudu ning läbi igapäevase suhtlemise.

2.10 Lasteaia põhiväärtused:

1. eesti keele, eesti kultuuri ja traditsioonide väärtustamine

2. turvaline ja lastesõbralik kasvukeskkond

3. loovus

4. tervisliku eluviisi kujundamine

2.11 Lasteaiarühmad on liitunud Kiusamisest vaba lasteaia programmiga.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID.

ÜLDEESMÄRK:

Lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös.

Üldeesmärgist lähtuvalt on õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid järgmised:

- luua lapsele arengut soodustav keskkond, tagada turvatunne ja eduelamused ning toetada lapse loomulikku huvi hankida teadmisi ja saada kogemusi ümbritseva elu, looduse ja ühiskonna nähtuste kohta;
- soodustada lapse kasvamist aktiivseks vastustus-, otsustus- ja valikuvõimelisteks, oma otsuste ja tunnustatud käitumisnormidele vastavalt käituvaks ning kaaslaste suhtes avatuks, kaaslaste arvestavaks, hoolivaks, tervist hoidvaks, koostöövalmis inimeseks;
- toetada last ümbritseva maailma mõistmisel ja tervikliku maailmatunnetuse kujunemisel;
- toetada laste arengut koostöös lasteasutuse personali ja lastevanematega.
- õppe- ja kasvatustegevuse kaudu arendada mängu-, õpi, sotsiaalseid ja enesekohaseid oskuseid.

4. LASTEAIA ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE ARENGU PÕHISUUNAD

1. Turvalise, laste tervist edendava, kaasaegse õppe- ja kasvukeskkonna tagamine.
2. Lapsest lähtuvate õppe- ja kasvatusmeetodite rakendamine.
3. Õuesõppe meetodika rakendamine ja lõimimine teiste õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadega.
4. Eesti keele kui teise keele õpe lõimitud tegevuste kaudu.
5. Lapse toimetuleku tagamine igapäevaelus ja koolis.
6. Kiusamisest vabaks lasteaia meetodika rakendamine lasteaiarühmades.

5. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTTED:

1. Lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine
2. Humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine
3. Lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine;
4. Lapse loovuse toetamine
5. Mängu kaudu õppimine
6. Lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine
7. Lapsele turvatunde, arengut soodustava keskkonna, eduelamuste tagamine
8. Eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine
9. Kodu ja lasteaia koostöö
10. Üldõpetusliku tööviisi rakendamine
11. Hea alguse programmi põhimõtete osaline kasutamine õppe- ja kasvatustegevuses (hommikuringid, rühmareeglid, jm)
12. Kiusamisest vaba lasteaia meetodika rakendamine lasteaiarühmades.

6. ÕPIKÄSITUS LASTEAIAS

- Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes ning nende vahelistes seostes. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu ja harjutamise kaudu.
- Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse lapse eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, tervist. Pedagoogid on lapse arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad.
- Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.
- Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:
 - kavandada oma tegevust, teha valikuid;
 - seostada uusi kogemusi varasemate teadmistega;
 - kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
 - arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
 - hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
 - tunda rõõmu õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega.

7. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

7.1 Õppeaasta

Õppeaasta algab lasteaias 1.septembril ja kestab kuni järgmise kalendriaasta 31.augustini. Aktiivne õppe- ja kasvatustegevus kestab 1.septembrist 31.maini. Suveperioodil (1.juunist- 31.augustini) toimub aasta jooksul õpitu kordamine ja kinnistamine. Võimaluse korral viiakse õppe- ja kasvatustegevused läbi õues.

7.2 Õppe- ja kasvatustegevuse alused

- Lasteaias õppe- ja kasvatustegevus lähtub Koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast.
- Vastavalt õppekavale toimub õppe- ja kasvatustegevus lapse elu ja ümbritsevat keskkonda käsitlevate teemade kaudu.
- Teemade kavandamine lasteaias tugineb aastaringile looduses ja rahvakalendri tähtpäevadele.
- Õppe- ja kasvatustegevus lasteaias jaotub kuueks põhivaldkonnaks, kus õpetaja planeerib ja viib lõimitult läbi erinevaid tegevusi:
 - Mina ja keskkond
 - Keel ja kõne
 - Matemaatika
 - Kunst
 - Liikumine
 - Muusika
- Tegevuste planeerimisel arvestab õpetaja lapse vanuse ja arenguliste eriärasustega. Lapsed on rühmades erineva vanusega ning seetõttu tegeletakse eraldi nooremate ja vanemate lastega. Õppe- ja kasvatustegevusi läbi viies arvestatakse laste vanuse, võimete ja eripäraga ning antakse vanematele lastele keerulisemaid ja nende võimetele vastavaid ülesandeid.
- Vähemalt kord nädalas viiakse õppe- ja kasvatustegevusi kõikidele vanuserühmadele läbi õues.
- Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi. Päevakavas vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused.

Päevakava kajastatakse rühma õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuse kavas. Päevakavas võib õpetaja teha mõistlikke muudatusi laste vajadusi ja arengut arvestades.

- Õhtuti tegelevad õpetajad vajadusel lastega individuaalselt.
- Lasteaia õppe- ja kasvatustegevusi toetavad läbiviidavad üritused nii rühma kui lasteaia tasandil. Õppeaasta ürituste plaan lisatakse lasteaia õppeaasta tegevuskavale. Rühmades läbiviidavad üritused on esitatud rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavas. Õppe- ja kasvatustegevuse järjepidevust toetavad lasteaia traditsioonilised üritused. Ürituste planeerimisel ja läbiviimisel lähtutakse lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest, laste, lastevanemate, personali ettepanekutest.

7.3 Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine, analüüs ja hinnang

- Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse planeerimisel lähtutakse lasteaia õppekavast ja õppeaasta ajalisest korraldusest.
- Igal õppeaastal püstitatakse õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, mis tulenevad hinnangust eelmise õppeaasta tegevusele. Planeeritud eesmärgid ja tegevused kajastuvad lasteaia aasta tegevuskavas.
- Töö ja eesmärkide täitmise analüüsimine ja hinnangu andmine toimub õppeaasta lõpul pedagoogilises nõukogus. Analüüsist tulenevalt tehakse ettepanekud järgmise õppeaasta tegevussuundade ja eesmärkide osas.

7.4 Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine, analüüs ja hinnang

- Lähtudes Koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast, lasteaia õppekavast ja eelmise aasta töö analüüsist koostavad rühmaõpetajad igal aastal rühma tegevuskava. Dokumendi koostamisel arvestavad õpetajad laste vanust ja individuaalseid iseärasusi. Tegevuskava esitatakse vähemalt nädal enne õppeaasta algust. Tegevuskava kinnitab direktor.
- Vastavalt rühma tegevuskavale planeerib õpetaja tegevusi nädala või kuu kaupa.
- Nädala/kuuplaan kinnitatakse direktori poolt.
- Nädala/kuuplaan pannakse välja rühma stendile lastevanematele tutvumiseks.
- Planeerimine on eesmärgipõhine- läbiviidud tegevused ja analüüs fikseeritakse rühmapäevikus (ELIIS infosüsteem), mida täidetakse vastavalt kehtestatud korrale.
- Õppe- ja kasvatustegevusi rühmas viib läbi esimese vahetuse õpetaja, kes täidab ka digipäeviku.
- Rühma õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkide täitmist ja tegevuskava realiseerimist analüüsitakse rühmavestluste käigus üks kord aastas maikuus.
- Hiljemalt juunikuuks esitavad rühmaõpetajad kokkuvõtte rühma õppe- ja kasvatustegevusest, hinnangu oma tööle ja ettepanekud õppe- ja kasvatustegevuse täiendamiseks nii rühma kui asutuse tasandil.

LASTEAIA PÄEVAKAVA

Lasteaia päevakava on paindlik, kindlustades lastele päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste vaba tegevus ja õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevused. Päevakava kohaselt võimaldatakse erivajadustega lapsele uneaeg lapse tervisest ja arengulisest eripärast lähtuvalt.

Päevakava koostamisel on arvestatud õppekava, lasteaia lahtiolekuaega, laste vanust ja laste individuaalseid vajadusi.

07.00- 08.15

- Laste lasteaeda saabumine
- individuaalne tegevus lastega väikestes rühmades
- vestlused lastevanematega
- laste vaba tegevus, mäng

08.15- 08.45

- hommikusöök
- igapäevatoimingud

09.10- 10.20

- pedagoogide kavandatud õppe- ja kasvatustegevused
- hommikuringid
- lõimitud õppe- ja kasvatustegevused
- igapäevatoimingud, ettevalmistus õue minekuks

10.20- 12.00

- õues viibimise aeg
- kavandatud õppe- ja kasvatustegevused(õuesõpe,vaatlused, liikumismängud)
- jalutus- ja õppekäigud
- vaba tegevus, mäng

11.30- 12.20

- igapäevatoimingud
- lõunasöök

12.45- 15.00

- puhkeaeg
- ettevalmistused puhkeajaks
- unejutu- muusika kuulamine

14.15- 15.00

- 4-7. aastaste laste puhkeaeg valikuvõimalusega une ja muu vaikse tegevuse vahel

15.00- 16.00

- igapäevatoimingud
- tegevused laste valikul ja õpetaja juhendamisel
- huviring (jalgpall...)

15.30- 16.05

- õhtuode

16.15- 18.00

- tegevused laste valikul ja õpetaja juhendamisel rühmas või õues
- individuaalsed tegevused
- infovahetus lastevanematega
- laste kojusaatmine

Õppe- ja kasvatustegevused lasteaia rühmades	1- 3 aastased lapsed	3- 5 aastased lapsed	6- 7 aastased lapsed
Keel ja kõne	1- 3 tegevust nädalas	3 tegevust nädalas	3- 4 tegevust nädalas
Keel ja kõne (lugemine ja kirjutamine)	-	1 tegevus neist ↑	2 tegevust neist ↑
Mina ja keskkond	1 tegevus nädalas	1- 2 tegevust nädalas	2 tegevust nädalas
Matemaatika	1 tegevus nädalas	1 tegevus nädalas	1 tegevus nädalas
Muusika	2 tegevust nädalas	2 tegevust nädalas	2 tegevust nädalas
Liikumine	2 tegevust nädalas	2 tegevust nädalas	2 tegevust nädalas
Kunst	1 tegevus nädalas	2- 3 tegevust nädalas	3- 4 tegevust nädalas

1- 3 aastastel lastel kestab tegevus 10- 20 minutit

3- 6 aastastel lastel kestab tegevus 20- 30 minutit

6- 7 aastastel lastel kestab tegevus 30- 40 minutit

TRADITSIOONILISED ÜRITUSED LASTEAIAS

- Tarkusepäev
- Sügisnäitus
- Spordipäev
- Isadepäev
- Mardipäev
- Kadripäev
- Jõuluaeg
- Vastlapäev
- Sõbrapäev
- Vabariigi sünnipäev
- Teatrikuu lavastused
- Lihavõtted
- Emadepäev
- Liikumispidu
- Lasteaia lõpupidu
- Lastekaitsepäev

8. ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED, KORRALDUS

1. Erivajadustega lastele (keha-, kõne-, meele- või vaimupuuetega ning eriabi või erihooldust vajavatele lastele) luuakse tingimused kasvamiseks sobitusrühmades koos teiste lastega.

2. Lastele tagatakse vajaduse korral logopeedi ja eripedagoogi või muu tugiteenus, mille rakendamiseks loob võimalused lasteasutuse pidaja ja mille rakendamist korraldab direktor.

- Erivajadustega laps on laps, kelle võimetest, tervislikust seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast, isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas või rühma tegevuskavas.
- Erivajadustega lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab direktor.
- Rühma meeskonna moodustavad õpetajad, liikumis- ja muusikaõpetaja, logopeed, tervishoiutöötaja, õpetajaabi, juhtkonna esindaja ja lapsevanemad.
- Vajadusel koostavad rühma õpetajad õppeaasta algul koostöös logopeedi, muusikaõpetaja, liikumisõpetaja ja lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava. Õppeaasta lõpul tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest ning lapse edasistest vajadustest.
- Lasteaed toetab erinevast keele- ja kultuurirühmast peret lapsele eesti keele ja kultuuri tutvustamisel ja oma kultuuri väärtustamisel.

Mida varem lapse erivajadusi märgatakse ja arendustööd alustatakse, seda paremad on lapse võimalused igapäevaelus ja koolis toime tulla.

Individuaalne arenduskava: on dokument, mis määrab kindlaks arengulise erivajadusega lapse individuaalsed eesmärgid ja sisu, õpetuse protsessi ja ajalise kestuse, õppematerjali kohandamise ja hindamise. Individuaalne arenduskava koostatakse meeskonnatööna konkreetsele lapsel kindlaks ajavahemikuks neis arenguvaldkondades, mille arengutase erineb teistest eakohastest tasemest. Olenevalt arengulisest erivajadusest esitab individuaalne arenduskava lapse arengule võrreldes rühma õppekavaga kas:

- * kõrgendatud nõudmised - andekad lapsed
- * vähendatud nõudmised - arengulise mahajäämusega lapsed.

Individuaalne arenduskava peab sisaldama järgmisi osi:

1. Üldosa ehk põhjendus
2. Arendustegevuse kohandamise üldtingimused ja kaugemad eesmärgid.
3. Oskuste kirjeldus valdkondade kaupa.
4. Individuaalse arengukava koostamine on meeskonnatöö, milles peavad osalema kõik töötajad kes lapsega tegelevad, siia kuuluvad: õpetaja, õpetajaabi, logopeed, tervishoiutöötaja, liikumisõpetaja, muusikaõpetaja, juhtkonna esindaja ja lapsevanemad. Määratakse kõigi osatäitjate kohustused ja konkreetsed ülesanded, mille kaudu lapse arengut toetada. Individuaalne arengukava koostatakse kindlaks ajavahemikuks, ajaline kestvus sõltub lapse arengu tempost ja erivajaduse iseloomust.

8.1 ANDEKAS LAPSE

Rakendatakse kõrgendatud nõuetega arenduskava, tõstetakse vastavate õppe- ja kasvatustegevuste raskusastet ja ülesannete keerukust (konstrueerivad tegevused, nuputamise- ja loogikaülesanded jne). Lastega tegeletakse individuaalselt (õhtusel ajal). Lapse arengukava koostamisest võtavad osa (olenevalt lapse annetest) õpetajad, muusikaõpetaja, liikumisõpetaja, logopeed, lapsevanemad. Lapsevanematele soovitatakse huviringe jms.

8.2 INDIVIDUAALNE ARENDUSKAVA: (näidis)

- Üldosa: lapse nimi, sünniaeg, elukoht, diagnoosid ja puude raskusaste.
Varasem arengulugu, lapse arengutaseme kirjeldus ja analüüs antud ajahetkel
- Arendustegevuse üldised tingimused ja eesmärgid.
Isiklikus rehabilitatsiooniplaanis fikseeritud tingimused ja vajalikud teenused lapsele.
- Oskuste kirjeldamine õppetegevuse valdkondade kaupa

ÕPPETEGEVUS	EESMÄRGID	RASKUSASTE	MÄRKUSED
Mina ja keskkond			
Keel ja kõne			
Matemaatika			
Liikumine			
Muusika			
Kunst			

4. Oskuste kirjeldus arenguvaldkondade kaupa
5. Individuaalse arenduskava koostajad ja osalejad.
6. Individuaalse arenduskava kokkuvõtte perioodi lõpus.

9. KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED LASTEVANEMATEGA, KORRALDUS.

Koostöö keskmes on alati laps, tema vajadused, tema arengu toetamine. Hea koostöö lastevanematega on aluseks laste kohanemisele lasteaias ning heaolu ja turvatunde tekkimisele lasteaias viibides. Perekonnal on esmane roll lapse õpetajana, arendajana. Perekonnad on erinevad, seega on oluline olla koostöös kõikide pereliikmetega, kes on lastega lähedastes suhetes. Lasteaed toetab perekonda laste õppe- ja kasvatusküsimustes. Lasteaiaõpetajatel ja lastevanematel on ühine eesmärk arendada ja toetada iga last vastavalt tema individuaalsetele võimetele ja saavutada parim tulemus.

- Lasteaia pedagoogid teevad lastevanematega lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel. Suhtlemine pere ja õpetajate vahel aitab ehitada arusaamisel ja mõistmisel põhinevat kokkukuuluvustunnet laste jaoks. Suhtlemine, lugupidamine, eripärade arvestamine ja lapse huvide silmas pidamine on heade suhete aluseks lastevanemate ja lasteaia vahel.
- Lastevanematele tutvustatakse lasteaia õppe- ja päevakava ning lasteaia töökorraldust. Lasteaed arvestab lastevanemate ettepanekutega, et parendada õppe- ja kasvatustegevust ning töökorraldust lasteaias.
- Lastevanemaid kaasatakse õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisse ja läbiviimisesse. Ühine õppe- ja kasvatustegevuse planeerimine koos peredega soodustab laste sotsialiseerimist, eneseteenindust, omavahelist koostööd ja ettevalmistust kooliks.
- Lasteaed arvestab kodu kasvatuspõhimõtetega.
- Lastevanematel on võimalus anda tagasisidet lasteaia tegevusele. (individuaalsed vestlused, lastevanemate koosolekud, küsitluslehed, koostöö hoolekoguga).
- Õpetajad teavitavad regulaarselt lastevanemaid lapse arengust ja õppimisest. Regulaarne suhtlemine ja arusaamine laste arengust on vastastikuse arusaamise ja hooliva suhtumise alus.
- Lasteaia pedagoogid nõustavad ja toetavad lastevanemaid õppe- ja kasvatusküsimustes. Pedagoogid tunnustavad vanemate erinevaid vaatenurki ja vajadusel nõustavad neid (individuaalsed vestlused).
- Kooliminevate laste lastevanemaid teavitatakse, kuidas vajadusel taotleda koolipikendust.
- Lasteaiaõpetajad loovad tingimused teeninduspiirkonnas alaliselt elavate lasteaias mittekaivate laste vanemate nõustamiseks õppe- ja kasvatusküsimustes.
- Lasteaed teeb igakülgset koostööd lastevanemate ja hoolekoguga:
 - ühised üritused, väljasõidud jms
 - lahtiste uste päevade korraldamine lasteaias
 - lastevanemad tutvustavad lastele erinevaid elukutseid
 - uutele vanematele tutvustatakse lasteaia kodukorda, kodulehekülge jms
- Lasteaia igas rühmas on stend lasteaiaühema kohta käiva infoga, kus kajastuvad lasteaiaühema nimekiri, päevakava, tegevuskava, menüü jm aktuaalsed teemad.
- Kaks korda aastas (sügisel, kevadel) toimuvad lastevanemate koosolekud lasteaiaühemades.
- Hoolekogu koosolekud toimuvad vähemalt üks kord kvartalis.

10. LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED, KORRALDUS

1. Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga.
2. Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused.
3. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.
4. Lapse arengu ja õppimise hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Kogu õppe- ja kasvatusprotsessi kestel jälgitakse lapse vaimset, kehalist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, jälgides lapsi nii igapäeva toimingutes, vabamängus kui ka õpetaja poolt suunatud tegevustes.
5. Kehalise arengu hindamisel vaadeldakse lapse keha valitsemisostkust, üld- ja peenmotoorikat - koordineerimise ning töövahendite kasutamisoskust: pliats, pintsel, käärid, spordivahendid; kõndi, jooksmist, rühti ja tasakaalu, painduvust, täpsust, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskust ning jõudu ja vastupidavust.
6. Vaimse arengu hindamisel vaadeldakse psüühiliste protsesside sh tajude, kujutluse, mälu, mõtlemise ja õppimise alusostkuste arengut ning eeldavate arengutulemuste saavutamist.
7. Sotsiaalse ja emotsionaalse arengu hindamisel vaadeldakse lapse tegutsemist ja suhtlemist teiste laste ja täiskasvanutega, lapse tegevuste, eelkõige mänguoskuste arengut, iseseisvust, üldtunnustatud normide vastavat käitumist, õpi- ja toimetulekuoskusi, emotsioonide kontrolli ja väljendamise oskust.
8. Pedagoogiline nõukogu otsustab lapse hindamise meetodika valiku, töötab välja korralduse põhimõtted, õpetaja tutvustab neid lapsevanemale (lastevanemate koosolekul, individuaalsetel vestlustel).
9. Lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks viib pedagoog vähemalt korra õppeaastas lapsevanemaga läbi arenguestluse, mis:
 - 1) annab tagasisidet lapse arengust ja õppimisest;
 - 2) selgitab lapsevanema ootused lapse arengule.
10. Lapse arengu hindamise ja arenguestluse tulemus dokumenteeritakse „Isikuandmete kaitse seaduses“ sätestatud tingimustel.
11. Lapse arengu hindamisel kasutatavad meetodid:
 - Lapsevanemal on õigus ja võimalus saada informatsiooni lapse arengust ja õppimisest igapäevaselt õppeaasta jooksul vesteldes individuaalselt pedagoogidega ning saada vajadusel nõustamist õppe- ja kasvatuskõnitsimustes.
 - Lapse arengu hindamiseks on pedagoogide nõukogu poolt kooskõlastatud arenguhindamise vormid, kus vaadeldakse lapse vaimset, kehalist, sotsiaalset arengut vastavalt lapse vanusele ning arvestades lapse individuaalseid eripärasid.
 - laste arengu hindamisel kasutatakse arenguestlusi ja erinevaid küsitluslehti, vaatlusi jms.
 - arenguestlusi viiakse läbi üks kord aastas.
 - lapsevanem täidab arenguestluse vormi lapsega kodus - aprill
 - õpetaja täidab lapsega arenguestluse vormi lasteaias - aprill
 - arenguestlus lapsevanemaga täidetud ankeetide põhjal - aprill, mai
12. Koolivalmiduse hindamine toimub koostöös õpetajate, logopeedi ja direktoriga üks kord õppeaastas- aprilli- ja maikuu.
 - Koolivalmiduse hindamise meetodid ja põhimõtted kooskõlastatakse õppeaasta alguses kooliga
 - Kooliminevate laste vanematele tutvustatakse koolivalmiduse hindamise põhimõtteid ja

hindamise läbiviimiseks kasutatavaid meetodeid õppeaasta alguses lastevanemate koosolekul.

- Lasteaia õppekava läbinule annab lasteaed välja koolivalmiduskaardi, milles on kirjeldatud lapse arengu tulemused.
- Koolivalmidusekaart on koostatud ja kooskõlastatud pedagoogilises nõukogus. Koolivalmiduse kaardi kinnitab direktor.

13. Igale lasteaia lapsele avatakse arengumapp, milles kajastub lapse areng ja kasvamine lapse lasteaeda saabumisest kuni lapse lahkumiseni kooli. Lapse arengumapp sisaldab infot lapse tegemistest lasteaias (lapse joonistused, meisterdamised jne, küsitluslehti, tegevuste vaatlusi jm. Laps ja lapsevanem saavad neile sobival ajal tutvuda lapse arengumapiga. Lahkudes lasteaiast saab laps arengumapi endaga kaasa.

11. LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL

Üldoskuste kujunemist toetatakse kogu õppe- ja kasvatustegevuse kaudu, lõimides neid erinevate valdkondade sisuga.

11.1 MÄNGUOSKUSED

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üld- ja valdkondlike oskuste arengu alus.

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE TULEMUSEL LAPS:

1. tunneb mängust rõõmu ning on suuteline kestvalt mängule keskenduma;
2. rakendab mängudes loovalt oma kogemusi;
3. algatab erinevaid mängu, on mängujuhiks ja arendab edasi mängu sisu;
4. täidab mängudes erinevaid rolle (pea- ja kõrvalrollid), toob mängudes välja rollitoimingud ja suhted;
5. kasutab erinevate mängurollide määramiseks liisusalme;
6. järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele arusaadavalt selgitada;
7. julgeb mängusituatsioonis teistele esineda;
8. suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kompromissile;
9. tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
10. kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid;
11. kasutab mänguvahendeid heaperemehelikult ning mängu lõppedes koristab enda järelt.

Eeldatavad mänguoskused vanuseti:

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
1) tunneb mängust rõõmu	1) tunneb mängust rõõmu	1) mängides omandab rollidele iseloomuliku käitumise	1) tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
2) matkib mängus mitmesuguseid igapäevaolukordi	2) matkib mängus igapäevaolukordi	2) enne mängu arutleb mängu sümbole üle	2) rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
3) jäljendab mängus ümbritsevate inimeste tegevusi	3) mängudes suureneb sümbole osatähtsus	3) algatab mängu ja arendab mängude sisu	3) algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
4) kordab mängudes ühelaadseid tegevusi	4) imiteerib kuulnud tegelaste häälsusi ja käitumist	4) õpib mängudes täitma erinevaid rolle	4) täidab mängudes erinevaid rolle;
5) mängijal on esikohal tegevused mänguasjadega	5) mängudes peegeldavad muljeid tegelikkusest	5) mängus on olulisel kohal kõne, mis tähistab mitmeid rollitegevusi ja suhteid	5) järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
6) kannab igapäevaolukordi mängu üle	6) üksi ja koosmäng on omavahel tihedalt seotud	6) tahab mängudes mängida juhtrolle	6) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
		7) tunneb huvi lavastusmängu eri liikide	7) tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust

		vastu	võistlusmängus;
			8) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

11.2 TUNNETUSTEGEVUS JA ÕPIOSKUSED

Tunnetustegevuse all mõistetakse lapse üldise vaimse tegevuse, spetsiifiliste keeleliste võimete ja kogemuste vahelist koostoimet.

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikust hankida teavet, omandada teadmisi, oskusi, uurida ja katsetada.

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE TULEMUSEL LAPS:

1. tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi terikuna, saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg);
2. mõtleb nii kaemuslik- kujunduslikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
3. tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
4. kavandab ja organiseerib oma igapäevaseid tegevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
5. kavandab uudsetes olukordades tegevusi ja tegutseb täiskasvanu juhiste järgi;
6. suhtub õppimisse positiivselt- tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
7. rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
8. teab ja kasutab tähti ning numbreid kui sümboleid, kirjutab oma nime ja teeb lihtsamaid matemaatilisi tehteid;
9. kordab teadlikult üle meeldejäetavat materjali;
10. kasutab uute teadmiste omandamisel ja kinnistamisel erinevaid meeli ja keelevahendeid.

Eeldatavad tunnetus- ja õpioskused vanuseti:

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
1) saab aru, et inimestel on erinevad tunded ja emotsioonid	1) tegutseb lühikest aega iseseisvalt, kuid vajab täiskasvanu abi	1) plaanib oma igapäevategevusi, üritab alustatud tegevused lõpetada	1) saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
2) osaleb täiskasvanuga ühistegevustes	2) reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga	2) suudab keskenduda tegevusele vähemalt 30 minutit	2) mõtleb nii kaemuslik- kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
3) loob sõprussuhteid nendega, kellega on tihti koos	3) tegutseb koos teiste eakaaslastega	3) järgib ühistegevustes reegleid ja suudab neid selgitada	3) tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
4) planeerib, organiseerib osaliselt oma tegevusi	4) osaleb erinevates mänguliikides ja loovtegevustes	4) osaleb aktiivselt käelistes ja loovtegevustes	4) kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
5) järgib lihtsaid reegleid	5) oskab vaadelda ning märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid	5) kasutab teadmisi igapäevastes situatsioonides	5) tegutseb uudes olukorras täiskasvanu juhiste järgi;

6) liigitab lihtsamate mõistete või tunnuste järgi	6) tal on ettekujutus numbritest, tähtedest ja sümbolitest	6) saab aru asjade suhetest ja omadustest ning ajalis-ruumilistest järjestusest	6) suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
7) tegutseb vahetult nii konkreetsete asjadega kui kujutavate sümbolitega	7) omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu	7) kasutab kõnet info saamiseks, tegelikkuse adumiseks ning uute teadmiste omandamiseks	7) rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
			8) kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

11.3 SOTSIAALSED OSKUSED

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

ÕPPE- JA KASVATUSTEgevuse Tulemusel Laps:

1. mõistab teiste inimeste tundeid, arvestab neid käitumises ja vestluses;
2. tahab ja julgeb suhelda- huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
3. hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
4. osaleb rühma reeglite kujundamisel;
5. oskab teistega arvestada ning teha koostööd;
6. loob sõprussuhteid;
7. saab aru oma- võõras- ühine tähendusest;
8. teeb vahet hea ja halva vahel;
9. mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
10. järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
11. selgitab ja põhjendab oma seisukohti.

Eeldatavad sotsiaalsed oskused vanuseti:

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
1) väljendab verbaalselt lihtsamaid soove, tahtmisi, seisukohti	1) hakkab mõistma teiste inimeste tundeid ja mõtteid	1) organiseerib ja plaanib oma igapäevaseid tegevusi ja keskkonda	1) püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
2) väärtustab oma saavutusi, kuid vajab oma tegevuse tunnustamist ja täiskasvanu tähelepanu	2) väljendab oma emotsioone ja räägib nendest	2) suudab reguleerida oma emotsioone ja käitumist	2) tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
3) osaleb lühikest aega ühistevuses, kuid eelistab üht mängukaaslast rühmale	3) suudab kuigivõrd vastutada oma tegevuse eest	3) keskendub korraga mitmele tegevusele	3) hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
4) arvestab mängudes ja tegevustes reegleid, püüab täita kodukorrareegleid	4) suhtleb ja tegutseb enamasti iseseisvalt	4) seab endale eesmärged, üritab neid ellu viia	4) osaleb rühma reeglite kujundamisel;
5) saab aru valetamisest	5) on tundlik teiste	5) tajub ja mõistab teiste	5) oskab teistega

kui taunitavast käitumisest	hinnangute suhtes	inimeste emotsioone ja seisukohti	arvestada ja teha koostööd;
6) huvitub võistlusmängudest ja tahab olla edukas	6) naudib eakaaslaste seltsi ning ühistegevust	6) eelistab omasoolisi mängukaaslasi	6) loob sõprussuhteid;
	7) oskab avalikus kohas sobivalt käituda ja teab, mida tohib ja mida mitte	7) suudab lühikest aega täiskasvanu kontrollita rühmas mängida	7) saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
		8) järgib sotsiaalset rutiini	8) teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;
		9) järgib mängudes ja tegevustes reegleid, eriti nende täitmist	9) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
			10) järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
			11) selgitab oma seisukohti.

11.4 ENESEKOHASED OSKUSED

Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE TULEMUSEL LAPS:

1. suudab oma emotsioone ja käitumist kontrollida;
2. korrigeerib enda käitumist vastavalt tagasisidele;
3. tegutseb iseseisvalt, algatab mängu ja tegevusi;
4. vastutab oma tegevuse eest, räägib oma plaanidest ja kavatsustest;
5. mõistab tervisliku käitumise vajalikkust;
6. omandab eneseteenindamise oskused ja esmased tööharjumused.

Eeldatavad enesekohased oskused vanuseti:

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
1) osaleb täiskasvanuga ühistegevustes	1) tahab olla iseseisev, kuid sageli ei ole tal enda suutlikkusest ettekujutust	1) seab endale eesmärged ja üritab neid ellu viia	1) suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
2) tahab igapäevastes olukordades valikute üle ise otsustada	2) saab hakkama eneseteenindamisega	2) oma tegevustes orienteerub tunnustusele, tähelepanule ja emotsionaalsele toetusele	2) kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
3) enesekindlus on kõikuv	3) väljendab oma emotsioone ja räägib nendest	3) suudab lühikest aega täiskasvanu kontrollita rühmas mängida	3) oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
4) vajab turvalisust ja	4) aktsepteerib reegleid,	4) oskab reegleid teistele	4) algatab mängu ja

tunnustust ja rutiini	kogemusi ja muutusi	selgitada	tegevusi;
5) jagab mõnikord oma asju ka teistega, kuid valdavalt on ta siiski omandihoidja	5) suudab kuigivõrd vastutada oma tegevuse eest		5) tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
	6) eelistab sootüübilisi mängu		6) teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
			7) saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;

12. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID, SISU, LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL VANUSETI

- Õppe- ja kasvatustegevuse seovad tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenevad teemad. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest.
- Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine, kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti esitatakse seitsmes valdkonnas (edaspidi valdkond):

- mina ja keskkond
- keel ja kõne
- matemaatika
- kunst
- muusika
- liikumine
- eesti keel kui teine keel

12.1 Valdkond MINA JA KESKKOND

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
2. omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
3. väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
4. väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ja ohutult;
5. väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
6. märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Valdkonna MINA JA KESKKOND sisu:

1. Sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikus väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha, ohuallikad ning ohutu käitumine;

2. Looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
3. Tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted valdkonnas **MINA JA KESKKOND**

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
2. suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
3. lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
4. suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervise seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeldusi tegema;
5. suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti valdkonnas **MINA JA KESKKOND:**

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
1) teab oma nime, tunneb end ära peeglis	1) ütleb küsimise korral oma ees- ja perekonnanime ja teab, kas on tüdruk või poiss; näitab oma vanust sõrmedel	1) oskab öelda oma nime, vanuse ja soo	1) tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms;
2) õpib mängima ja tegutsema omaette, lepib täiskasvanu eemaldumisega	2) nimetab pereliikmeid, teab õdede-vendade nimesid	2) kirjeldab oma perekonda	2) kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
3) enamasti nõustub lühiajaliselt vahetama mänguasju	3) teab oma rühma nime, nimetab rühmas olevaid esemeid, teab pereliikmete koduseid toimetusi	3) nimetab lasteaia nime, oskab kirjeldada oma tegevusi ja mängu; teab nimetada lasteaia töötajaid ja nende tegevusi	3) nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;
4) jälgendab täiskasvanut ja tahab teda aidata (asjade kandmine, ruumi korrastamine jms)	4) osaleb jõukohasel viisil kodumaale tähtsatel päevadel, leiab Eesti lipu värvid	4) teab oma rahvust ja keelt ja oma riigi tähtsamaid sümboleid	4) nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;
5) oskab oodata, kui talle selle vajadust selgitatakse	5) oskab haiget saanud sõpru lohutada	5) oskab sõpra lohutada ja abistada	5) mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;
6) harjutab eneseteenindamist ja saab	6) nimetab toiduaineid, harjab hambaid	6) peseb hambaid täiskasvanu juhendamisel	6) oskab eristada igapäevaelus tervisele

lihtsamate toimingutega ise hakkama	täiskasvanu abiga		kasulikku ja kahjulikku;
7) palub, tänab ja tervitab(vahel meeldetuletamise peale	7) nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud	7) nimetab tervist hoidvaid tegevusi	7) julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;
8) kasutab oma nime, tunneb end ära fotol.	8) tunneb rõõmu looduses viibimisest, oskab nimetada metsa, muru, lille, puud	8) oskab nimetada kodukoha olulisemat veekogu	8) kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
9) oskab leida mängukaaslasi	9) teab kehaosi (pea, käed, jalad, nägu jne)	9) oskab nimetada kehaosi ja nimetada nende vajalikkust	9) järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;
10) tunneb rõõmu looduses viibimisest, oskab nimetada puud, lille, lindu jms	10) mõistab, et prügi visatakse selleks ettenähtud kohta	10) kirjeldab, kuidas tema kodus prügi sortitakse	10) suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;
11) oskab haiget sõpra lohutada	11) eristab tuntumaid puu- ja aedvilju	11) nimetab tuttavaid loomi, kirjeldab nende välimust ja teab nende elukohta	11) kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi;
12) teab kehaosi (pea, käed, jalad, nägu jne)	12) oskab küsimise korral iseloomustada ööd ja päeva	12) eristab ning nimetab päeva ja ööd; nimetab ja iseloomustab aastaaegu	12) kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring;
13) oskab eristada päikeselist ja pilvist ilma, valgust, pimedust	13) teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett ja toitu	13) teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett, valgust ja õhku	13) selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;
	14) teab, et mõned loomad elavad metsas ja mõned inimeste juures	14) nimetab ilmastikunähtusi ja kirjeldab neid	14) selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;
	15) oskab nimetada talve ja suve iseloomulikke nähtusi	15) mõistab enda ja teiste tegevuste mõju keskkonnale	15) mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;
	16) teab, mis esemed võivad olla ohtlikud	16) teab mõningaid ohte kodus, veekogul, liikluses	16) kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;
	17) teab mõisteid sõidutee, kõnnitee, liiklusmärkide tähtsust	17) teab, kuidas ületada sõiduteed, teab liiklusmärkide tähtsust	17) teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.

12.2 Valdkond KEEL JA KÕNE

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. tuleb toime igapäevases suhtlemises;
2. kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;
3. tunneb huvi lugemise, kirjutamise, lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise, kirjutamise esmased oskused.

Valdkonna KEEL JA KÕNE sisu:

1. keelekasutus, hääldamine, sõnavara, grammatika;
2. suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
3. lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted valdkonnas **KEEL JA KÕNE**.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
2. peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
3. suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;
4. õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;
5. mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti valdkonnas **KEEL JA KÕNE**:

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
1) suhtleb täiskasvanuga esemetega tegutsemise ajal	1) algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi	1) räägib iseendast ja esitab küsimusi täiskasvanu kohta	1) tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;
2) vastab täiskasvanu küsimusele ja korraldusele tuttavas situatsioonis mingi tegevuse, häämitsuse või ühe- kahesõnalise ütlusega	2) mõistab teksti, mis pole otseselt seotud tema kogemusega	2) annab edasi kuulnud teksti, nt muinasjutu, sündmuste järgnevust	2) saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
3) kasutab üksikuid käände- ja pöördvorme juhuslikult mõne sõna puhul (nt ainsuse omastav, osastav, tegusõna 3. pööre	3) jutustab nähtust ja tehtust 3-5 lausungiga	3) jutustab pildi või kogemuste põhjal seotud lausungitega	3) suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;

4) väljendab oma soove ja vajadusi, suhtleb meelsasti eakaaslastega; küsib täiskasvanutelt küsimusi ümbritseva kohta	4) loeb peast kuni 4-realisi liisusalme ja luuletusi	4) suunab kõnega kaaslaste tegevust ja annab sellele hinnanguid	4) jutustab pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid;
2) mõistab teksti, mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega	5) kasutab kõnes õigesti enamiku nimisõna käändevorme mitmuses	5) kasutab kõnes õigesti käändevorme	5) kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
3) kasutab tegevuses ja situatsioonis 3-5 sõnalisi lihtlauseid	6) kasutab kõnes omadussõna võrdlusastmeid	6) kasutab õigesti aega väljendavaid määrsõnu: eile, täna, homme	6) kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses;
4) loeb peast või kordab järele 1-2 realisi luuletusi; kommenteerib enda või kaaslaste tegevust 1-2 lausega	7) kasutab mõningaid vastandsõnu, aega väljendavaid nimisõnu	7) nimetab ühe õpitud kategooria piires vähemalt kaks sõna (lilled – tulp, roos)	7) valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
5) kasutab kõnes mõningaid üldnimetusi; kasutab nimisõnu, mis väljendavad tajutavaid objekte ja nähtusi	8) kasutab nud- ja tud-kesksõnu	8) kordab järele ja hääldab õigesti häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu	8) hääldab oma kõnes ja etteõeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid;
6) kasutab tegusõnu, millega ta ise on kokku puutunud	9) hääldab õigesti emakeele häälikuid, erandid r, s, k, õ, ü	9) määrab hääliku asukoha (sõna alguses, sees, lõpus)	9) tunneb tähti ja veerib kokku 1–2-silbilisi sõnu, tunneb kirjpildis ära mõned sõnad;
7) hääldab õigesti enamiku häälikuid, erandid r, s, k, õ, ü	10) hääldab õigesti 3-4 silbilisi sõnu	10) loeb üksikuid sõnu kindlas situatsioonis	10) kirjutab joonistähedega 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;
8) vaatab üksi ja koos täiskasvanutega pildiraamatuid	11) kuulab ettelugemist, olles seejuures aktiivne	11) kordab täiskasvanu eeskujul eri vältega sõnu	11) teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.
9) kuulab sisult ja keelelt jõukohaseid etteloetud tekste			

12.3 Valdkond MATEMAATIKA

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. rühmitab esemeid ühe- kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
2. järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
3. tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
4. mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
5. mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtmisühikuid;
6. tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
7. näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Valdkond MATEMAATIKA sisu:

1. hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
2. suurused ja mõõtmine;

3. geomeetrilised kujundid.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted valdkonnas **MATEMAATIKA**.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
 2. harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
 3. seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
 4. suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatilisel kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
 5. toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.
- Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti valdkonnas **MATEMAATIKA**:

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
1) otsustab, kas nimetatud ese kuulub moodustatud hulka	1) rühmitab esemeid, olendeid kahe erineva tunnuse alusel	1) loendab 12 piires	1) määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;
2) võrdleb hulki ja saab teada, kas esemeid on sama palju ehk võrdselt	2) võrdleb esemete hulki paaridesse seades	2) oskab nimetada antud arvule eelnevat ja järgnevat arvu	2) võrdleb hulki, kasutades mõisteid <i>rohkem, vähem, võrdselt</i> ;
3) loendab 5 piires	3) tutvub arvudega 10- ni	3) võrdleb arve, tunneb numbrimärke,	3) teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
4) võrdleb kahte eset suuruse järgi	4) järjestab esemeid kõrguse järgi	4) paneb kokku kahe hulga esemeid ja liidab	4) liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, -, =;
5) eristab kolmnurka ja nelinurka ning leiab sarnaseid kujundeid	5) järjestab kolme eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi	5) järjestab kuni 5 eset suurustunnuse järgi	5) koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;
6) määrab teiste laste ja esemete asukohta enda suhtes (ülal, all, ees, taga)	6) määrab enda asukohta teiste laste ja asjade suhtes	6) mõõdab pikkust, laiust ja kõrgust kokkulepitud mõõtevahendiga	6) järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
7) leiab aastaegade iseloomulikke tunnuseid	7) määrab vasakut ja paremat poolt	7) rühmitab kujundeid vormi, suuruse, kõrguse järgi	7) rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;
	8) teab ööpäeva osi, kirjeldab tegevusi ja sündmusi eile, täna, homme	8) määrab esemete asukohta teiste esemete suhtes	8) kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;
	9) näeb ja kirjeldab ruudu, ristküliku sarnasusi ja erinevusi	9) orienteerub ruumis ja õues juhendite järgi	9) oskab öelda kellaega täistundides;

		10) teab nädalapäevade nimetusi ja kirjeldab tegevusi erinevatel nädalapäevadel	10) nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja -päeva;
			11) mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nöör vms);
			12) eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
			13) leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid.

12.4 Valdkond KUNST

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
2. kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid;
3. vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
4. kasutab õpitut voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja võtteid;
5. kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
6. vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Valdkonna KUNST sisu:

1. kujutamine ja väljendamine, mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
2. kujundamine, objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
3. tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
4. kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted valdkonnas **KUNST**.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
2. suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
3. kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
4. arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
5. julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
6. viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;

7. suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti valdkonnas **KUNST**:

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
1) tunneb rõõmu kunstitegevuses osalemisest	1) tunneb rõõmu kunstitegevuses osalemisest	1) jutustab oma piltides nii tuttavatest asjadest, sündmustest, fantaasiatest	1) leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nende vahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;
2) leiab ümbritsevas sinise, punase, kollase värvi	2) tunneb ja teab põhivärve	2) kasutab kujutamisel erinevaid värvitoone	2) väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid
3) kaunistab täppidega ja joontega ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid	3) kujundab tähtpäeva kaardi sobivate motiividega	3) võrdleb heledamaid ja tumedamaid värvitoone	3) kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;
4) õpetajat jäljendades muljub, rullib, veeretab voolimismaterjale	4) voolib ja õõnestab ümarvorme	4) koostab elementidest lihtsa kordumisskeemiga mustriid	4) kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
5) joonistab iseseisvalt erinevaid jälgi (täppe, jooni, laineid), püsides paberi piirides	5) ühendab voolitud detaile omavahel	5) muudab voolimismaterjalide kuju neid pigistades ja venitades	5) keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
6) tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe, katab pindu	6) vajutab jäljendeid, kattes templi värviga	6) kasutab soovi korral erinevaid joonistusvahendeid	6) loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;
7) rebib paberist tükke, katab aluspinna liimiga ja liimib kujundeid	7) rebib paberist kujundeid	7) kujundab või täiendab oma tööd kleepides sellele erinevast materjalist tükke	7) koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
8) näitab teistele oma tööd ja räägib sellest	8) jutustab küsimuste abil, mida ta on oma töödes kujutanud	8) kasutab raamatu illustratsioone oma töö lähtealusena	8) kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

12.5 Valdkond MUUSIKA

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
2. suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
3. suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
4. suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Valdkonna MUUSIKA sisu:

1. laulmine;
2. muusika kuulamine,
3. muusikalis- rütmiline liikumine;
4. pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted valdkonnas **MUUSIKA**.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalane tegevus;
2. kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis- sotsiaalsed aktiivsust ning väärtushinnanguid;
3. arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
4. kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu *Keel ja kõne, Kunst* jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
5. seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
6. muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti valdkonnas **MUUSIKA**:

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
1) püüab õpetajaga kaasa laulda, plaksutab või laulab kaasa	1) laulab rühmaga samas tempos	1) esitab laule rühmaga samas tempos	1) laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega;
2) liigub koos õpetajaga vastavalt muusika meeleolule	2) laulab peast lihtsamaid lastelaule	2) laulab peast koos teistega mõningaid rahva- ja lastelaule	2) laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansambelis kui ka üksi;
3) reageerib emotsionaalselt muusika iseloomule (plaksutab, kõigutab keha)	3) väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu	3) liigub ja tantsib sünkroonis teistega	3) suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
4) mängib rütmi muusikat kuulates, liikudes ja lauldes	4) tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente	4) kõnnib, jookseb ja reageerib muusika tempo muutustele	4) eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;
	5) osaleb laulumängudes	5) esitab õpetaja seatud tantse, kasutades õpitud tantsuelemente	5) eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
	6) kuulab laulu ja muusikapala	6) kuulab laulu ja muusikapala huviga	6) mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge;
	7) väljendab emotsionaalselt muusikameeleolusid	7) väljendab kuulatud muusikas tajutud meeleolusid erinevate muusikaliste tegevuste kaudu	7) mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansambelis;

	8) tunneb kuulmise järgi õpitud laule	8) mängib ja tunneb kuulates ära õpitud rütmipille	8) liigub vastavalt muusika meeleolule;
	9) mängib rütmipille liikumise ja laulmise saateks		9) väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.

12.6 Valdkond LIIKUMINE

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
2. suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
3. tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
4. mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
5. järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

Valdkonna LIIKUMINE sisu:

1. kehalise kasvatusalased teadmised: ohutus, enesekontroll, hügieen;
2. põhiliikumised;
3. liikumismängud
4. erinevad spordialad;
5. tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted valdkonnas *Liikumine*.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, painduvus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
2. rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
3. peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
4. suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
5. mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti valdkonnas **LIIKUMINE**:

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
1) sooritab harjutusi õpetaja korralduste ja sõnalise seletuse järgi	1) teab spordivahendite nimetusi ja kasutab erinevaid spordivahendeid	1) osaleb lasteaias spordipäeval	1) keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;
2) järgib meeldetuletamise korral hügieeninõudeid	2) õpitud tegevustes kasutab ohutuid liikumisviise	2) mõistab hügieeninõuete olulisust	2) peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
3) sooritab põhiliikumisi	3) kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes	3) õnnetuse või ohu korral teab, kuidas kutsuda appi täiskasvanu	3) sooritab põhiliikumisi pingevalt, nii et liigutused on

			koordineeritud, rütmilised;
4) mängib 1-3 reegluga liikumismänge	4) teeb harjutusi väikevahenditega	4) talub kaotust võistlusmängudel	4) sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
5) teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi	5) mängib kollektiivseid võistlusmänge	5) käsitseb väikevahendeid aktiivses tegevuses	5) säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
6) veab tühja kelku ja sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla	6) osaleb jõukohastes teatevõistlustes	6) valitseb harjutusi tehes oma liigutusi ja kehahoidu	6) kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;
7) kõnnib, jookseb ja hüpleb rütmiliselt muusika järgi	7) teeb vahenditega harjutusi, eakohaselt õigesti	7) kohandab oma liigutusi etteantud rütmiga	7) matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;
8) matkab õpetajaga või vanematega looduses	8) sooritab tasakaalu, painduvust, osavust arendavaid harjutusi	8) suudab sõita tõukerattaga	8) sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;
	9) veab kaaslast kelgul, kelgutab mäest alla		9) liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
	10) jäljendab liikumisega erinevaid rütme		10) kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne);
	11) kasutab spordi- ja mänguväljakute vahendeid sihipäraselt		11) mängib sportlike elementidega mänge (korvpall, jalgpall jne);
	12) sooritab rännakuid ja orienteerub koos õpetajatega		12) peab kinni kokkulepituid mängureeglitest;
			13) nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

12.7 Valdkond EESTI KEEL KUI TEINE KEEL

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
2. tuleb toime igapäevases suhtlemises;
3. soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui täiskasvanutega;
4. kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;
5. tunneb huvi lugemise, kirjutamise, lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise, kirjutamise esmased oskused.

Valdkond EESTI KEEL KUI TEINE KEEL sisu:

1. keelekasutus, hääldamine, sõnavara, grammatika;
2. suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
3. lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted valdkonnas **KEEL JA KÕNE**.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1.lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
- 2.peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
- 3.suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;
4. õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;
5. mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

- Lasteaias toimub õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles.
- Eestikeelest erineva kodukeelega lapsed omandavad eesti keele lõimitud tegevuste kaudu.
- Õhtuti toimuvad vajadusel individuaalsed tegevused eesti keelest erineva kodukeelega lastega.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti valdkonnas **EESTI KEEL KUI TEINE KEEL:**

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
1) tunneb huvi eesti keele vastu	1) reageerib adekvaatselt lihtsamatele korraldustele	1) mõistab lihtsamat eestikeelset argiteemalist kõnet	1) mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet;
2) kuulab ja tajub eesti keele kõla	2) kuulab eestikeelset ettelugemist või jutustamist	2) tunneb ära õpitud sõnad ja väljendid ning mõistab neid	2) tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;
3) kordab järele lihtsamaid sõnu	3) kordab järele õpitud sõnu	3) saab aru lihtsamatest korraldustest ja toimib vastavalt	3) saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;
4) tunneb huvi Eesti rahvussümbolite vastu	4) oskab vastata lihtsamatele küsimustele	4) kasutab lihtsaid fraase ja lihtlauseid	4) saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;
5) tunneb lihtsamaid viisakusväljendeid	5) teab lihtsamaid viisakusväljendeid	5) kasutab elementaarseid viisakusväljendeid	5) kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid;
6) teab ja oskab nimetada, kus riigis ta elab	6) tunneb ära Eesti lipu ja oskab seda kirjeldada	6) kõneleb õpitud sõnavara piires	6) teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule;
	7) tunneb huvi eesti rahvakalendri tähtpäevade vastu	7) nimetab Eesti rahvussümbolikat ja mõnda riiklikku tähtpäeva	7) oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimesi, tuntud inimesi.

13. SISEHINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

1. Lasteaias viiakse läbi sisehindamist. Sisehindamine on pidev protsess, mille eesmärk on tagada laste arengut toetavad tingimused ja lasteaia järjepidev areng, selgitades välja lasteaia tugevused ning parendusvaldkonnad.
2. Sisehindamise tulemused on aluseks arengukava koostamisel, uuendamisel, tegevuskava koostamisel, õppekava täiendamisel, juhtimisotsuste tegemisel, parendustegevuste kavandamisel.
3. Sisehindamine toimub lähtudes võtmealadest ja selle valdkondadest.
Sisehindamise võtmealad :
 - Eestvedamine, juhtimine
 - Personalijuhtimine
 - Koostöö huvigruppidega
 - Ressursside juhtimine
 - Õppe- ja kasvatustegevus
4. Sisehindamine lasteaias on järjepidev ja süstemaatiline õppe- ja kasvatustegevuse ning juhtimise analüüs ja tulemuslikkuse hindamine laste ja laste arenguks vajalike juhtimisotsuste vastuvõtmiseks.
5. Sisehindamise läbiviimise korra kehtestab direktor. Lasteaia direktoril on eestvedav roll sisehindamise rakendamisel ja arendustegevustes, muutuste ja uute ideede rakendamisel.
6. Sisehindamise protsessis osalevad pedagoogid, pedagooge abistavad töötajad, tervishoiutöötaja, majandusjuhataja. Sisehindamises osalejatel on omavaheline koostöö ning ühine arusaam süsteemi toimimisest, eesmärkidest, põhimõtetest, ülesannetest ja oma rollist selles protsessis.
7. Iga õppeaasta alguseks koostatakse sisehindamise tegevuskava, aluseks võttes eelneva õppeaasta hindamistulemusi ja tulemuste analüüsi.
Hindamistegevustele on määratud vastutajad.
8. Kõik sisehindamise tulemused analüüsitakse (valdavalt pedagoogilise nõukogu poolt) ja antakse tagasiside lastevanematele, hoolekogule, personalile, pidajale. Analüüsi tulemustest tehakse järeldused ning seatakse nendest tulenevalt eesmärgid ning edasine tegevus.
9. Sisehindamise läbiviimiseks kasutatakse järgmisi meetodeid:
 - lasteaia dokumentatsiooniga tutvumine ja selle sisuline analüüs;
 - statistika ja finantsaruandluse ning muu kogutud informatsiooni analüüs;
 - küsitluslehed personalile, lastele, lastevanematele;
 - arenguvestlused pedagoogidega;
 - pedagoogide, juhi eneseanalüüs;
 - arenguvestlused lastevanematega lapse arengust;
 - vestlused laste, lastevanematega, hoolekogu liikmetega, lasteaia pidajaga;
 - ühisarutelud;
 - õppe- ja kasvatustegevuste, laste mängu, tööde, ühisürituste vaatlused;
 - õppe- ja kasvukeskonna hindamine.

Lasteaed koostab sisehindamise aruande vähemalt üks kord kolme õppeaasta jooksul. Aruandes tuuakse välja lasteaia tegevuse tugevused ja parendusvaldkonnad. Sisehindamise aruanne kooskõlastatakse lasteaia hoolekoguga ja lasteaia pidajaga ning aruande kinnitab direktor.

14. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

1. Lasteaia õppekava uuendamisest, täiendamisest, arendamisest võtavad osa lasteaia pedagoogid, kaasates lapsevanemaid.
2. Lasteaia õppekava analüüsimine ning uuendusteks, täiendamiseks ettepanekute tegemine toimub koostöös pedagoogilise nõukogu ja hoolekoguga.
3. Lasteaia õppekava analüüsitakse ning täiendatakse iga õppeaasta maikuus, vajadusel ka õppeaasta jooksul.
4. Lasteaia õppekava uuendamise ja täiendamise korraldamise eest vastutab lasteaia direktor.
5. Lasteaia õppekava ning selles tehtavad muudatused, uuendused kinnitab lasteaia direktor pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse.